



Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík

Búðardal, 10. september 2021
Mál.nr. 2105018

Efni: Bréf ráðuneytisins dagsett 7. maí s.l. vegna frumkvæðisathugunar á forsendum gjaldskrársetningar vatnsveitna byggt á úrskurðir ráðuneytisins frá 15. mars 2019 ásamt leiðbeiningum ráðuneytisins um ákvörðun vatnsgjalds á grundvelli 10. gr. laga um vatnsveitur sveitarfélaga nr. 32/2004.

Fyrirvari:

Með framangreindu bréfi ráðuneytisins er minnt á að óskað hafði verið eftir því að sveitarfélög og vatnsveitur færu yfir gjaldskrár sínar með hliðsjón af ákvæðum laga þess efnis að vatnsgjald sé þjónustugjald og að óheimilt sé að skilgreina fjármagnskostnað með þeim hætti að hann taki einnig til kostnaðar af bundnu fé eigendanna í vatnsveitunum.

Þar kemur jafnframt fram að niðurstaða ráðuneytisins sé að taka málið til formlegrar umfjöllunar og gefa út leiðbeiningar þar að lútandi. Með bréfinu fylgja umræddar leiðbeiningar ásamt viðauka um “viðmið vegna útreiknings vatnsgjalda”. Þá er kallað eftir því að sveitarfélögin og/eða vatnsveiturnar fari yfir forsendur gjaldskrárákvarðana sinna og skili upplýsingum þar að lútandi til ráðuneytisins.

Með framanritað í huga er rétt að minna á að Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samorka, samtök orku- og veitufyrirtækja hafa fyrir hönd vatnsveitna komið að framangreindu máli með ráðuneytinu og lagt fram ýmis gögn og vinnu til þess að skýra þær lagalegu forsendur sem sveitarfélögin og vatnsveiturnar telja mikilvægt að liggi til grundvallar ákvörðunar um vatnsgjald. Þar með talið eru gögn um samanburð við lagaumgjörð vatnsveitna í helstu nágrannaríkum okkar.

Um þá forsendu að vatnsgjald eigi að grundvallast á meginreglunni um þjónustugjald er ekki gerður ágreiningur, en því harðlega mótmælt að það eitt og sér leiði til þess að allur fjármagnskostnaður, sé ekki og, eigi ekki að vera hluti af þeim kostnaðargrunni sem er forsenda vatnsgjaldsins. Þetta er svo aftur í beinu samhengi við þann ágreining sem vatnsveiturnar gera um túlkun á hugtakinu fjármagnskostnaður sem tekur samkvæmt eðlilegum málsskilningi og hagfræðilegri skilgreiningu hugtaksins bæði til lánsfjáarkostnaðar og kostnaðar af bundnu eigin fé í fjármögnun og rekstri vatnsveitnanna. Hefur verið margáréttað að lögskýringargögn styðja þennan almenna skilning á hugtakinu sem og framkvæmdin í nágrannaríkum okkar.

Með þetta í huga er ljóst að gerðar eru alvarlegar athugasemdir og fyrirvarar um þá kröfu ráðuneytisins að ekki sé heimilt að telja allan fjármagnskostnað sem hluta af þeim kostnaði sem leggja ber til grundvallar ákvörðunar um vatnsgjaldsins.

Í þessu samhengi ber að leggja áherslu á að stjórnendur vatnsveitu Dalabyggðar telja sig fylgja þeim reglum sem koma fram í lögnum og reglugerð um vatnsveitur, að teknu tillit til þeirrar túlkunar sem Samorka og Sambandið hafa sett fram í rökstuðningi sínum.

Í þessu fellst þá jafnframt að Dalabyggð gerir alla fyrirvara við þá niðurstöðu sem fellst í bréfi og leiðbeiningum ráðuneytisins og áskiljum okkar rétt til að láta reyna á það mál í samræmi við ákvæði sveitarstjórnarlaga og þar með áskilnaður um að láta reyna á þessu túlkun fyrir dómstólum.

Vatnsveita Dalabyggðar:

Í kjölfar fyrirspurnar ráðuneytis um vatnsgjald var m.a. leitað til Verkfræðistofunnar Verkís og er meðfylgjandi minnisblað frá sérfræðingum þeirra um virði og líftíma vatnsveitunnar. Að auki yfirfór Verkís endurstofnmat Náttúruhamfaratrygginga Íslands. Einingarverð voru notuð til að áætla kostnað við endurnýjun núverandi kerfis og áætlaðar fjárfestingar í nýjum lögnum.

Hjá vatnsveitu Dalabyggðar hefur safnast upp í viðhalds- og fjárfestingarsjóð þar sem lítið hefur verið um fjárfestingar og endurnýjun lagna á undanförunum árum. Stofnlögn frá vatnsbóli og stærstur hluti dreifikerfis í Búðardal var lagt á nokkrum árum í kringum 1980. Frá þeim tíma hafa fjárfestingar fyrst og fremst falist í litlum viðbótum í dreifikerfi í þéttbýli og nýjum heimtaugum. Bilunum fjölga með tímanum og er gert ráð fyrir stighækkandi kostnaði við viðgerðir og endurnýjanir á búnaði eins og lokum, brunahönum og öðrum íhlutum. Þar sem veitan var byggð upp í einu lagi má gera ráð fyrir miklum fjárfestingum við endurbætur þess á afmörkuðu tímabili við lok líftíma núverandi lagna.

Sveitarfélagið hefur fært kostnaðarþátt í sameiginlegum kostnaði og kostnað við eftirlit og rekstur veitukerfis til gjalda í vatnsveitu en þar hefur verið um áætlaðan lágmarkskostnað að ræða.

Sveitarfélagið hefur aldrei reiknað fjármagnskostnað af eigin fé vatnsveitunnar eða greitt arð til Aðalsjóðs.

Sveitarfélagið hyggst yfirfara gjaldskrá vatnsveitu samhliða vinnu við gerð fjárhagsáætlunar fyrir árið 2022 og að vinna framkvæmda- og fjárfestingaáætlun fyrir vatnsveituna til lengri tíma. Samþykkt gjaldskrár mun grundvallast á þeirri vinnu og mun sveitarfélagið í framhaldinu geta sent ráðuneytinu ítarlegri gögn sé þess óskað.

Meðfylgjandi er útfyllt excel dæmaskjal frá ráðuneytinu. Dæmið tekur mið af áætluðum fjárfestingum næstu ára við nýja heimtaug að Laugum í Sælingsdal og götulagnir í Búðardal, stigmagnandi kostnað vegna viðgerða og endurnýjun búnaðar. Í lok tímabilsins, 2032-2035 er áætlað að farið verði í endurnýjun stofnlagna í Búðardal samhliða endurnýjun fráveitu, sem gæti haft skemmri líftíma en vatnlagnir. Þau áform eru þó háð t.d. ástandi fráveitu, gatna o.fl.

Á árunum eftir meðfylgjandi dæmi liggja fyrir stórar endurbætur við stofnlögn og heimtaugar í dreifbýli sem eru misgamlar (sumar lagðar strax, aðrar best við síðar). Einnig er óvíst hvenær endurnýja þurfi stáltank sem notaður er til miðlunar í Búðardal fyrir Mjólkursamsöluna.

- Endurnýjun stofnlagnar frá vatnsbóli, áætlað 2045-2060 – 420 milljónir
- Endurnýjun heimtauga í dreifbýli, áætlað 2045-2080 – 92 milljónir
- Nýr tankur, ca 2040 – áætlað gróflega 20 milljónir

Vatnsveitan mun nota það eigið fé sem hefur safnast upp á undanförunum árum. Dæmið sýnir að núverandi vatnsgjald stendur undir áætluðum fjárfestingum, ef handbært fé á að vera tvöföld afskrift á ári 15 sem er viðmið í leiðbeiningum frá ráðuneyti. Það verður skoðað samhliða áætlunargerð sveitarfélagsins á næstu mánuðum.

Efni þessa bréfs var samþykkt á 208. Fundi sveitarstjórnar Dalabyggðar þann 9. September sl. og eftirfarandi fært í fundargerð, dagskrárliður 5:

2105018 - Beiðni um upplýsingar varðandi vatnsgjald og leiðbeiningar ráðuneytisins þar að lútandi.

Úr fundargerð 274. fundar byggðarráðs 26.08.2021, dagskrárliður 19:

2105018 - Beiðni um upplýsingar varðandi vatnsgjald og leiðbeiningar ráðuneytisins þar

að lútandi.

Rætt um svar Dalabyggðar við erindi samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.

Unnið er að svari sem lagt verður fyrir sveitarstjórn.

Til máls tóku: Kristján, Eyjólfur.

Sveitarstjóra falið að svara erindi samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytis í samræmi við drög sem liggja fyrir fundinum.

Samþykkt samhljóða.

Virðingarfyllst,
f.h. Dalabyggðar



Kristján Sturluson
Sveitarstjóri

Fylgiskjöl:

Útfyllt skjal frá ráðuneyti, dæmi.

Minnisblað frá Verkís